

HET HUWELIJK VAN IZAK MET REBEKKA

Preek over Genesis 24: 5-8.

door

COENRAAD MEL

predikant te Hersfeld, Duitsland.

Geliefden,

"Huis en goed is een erve der vaderen, maar een verstandige vrouw is van den Heere." Zo spreekt Salomo in zijn Spreukenboek, hoofdstuk 19 vers 14. Hoewel niet alle huwelijken goed slagen, moet men echter niet denken dat Gods voorzienigheid niet zal gaan over die huwelijken die slecht uitvallen. God doet om heilige redenen, de éne een slecht huwelijk overkomen tot straf, maar een ander strekt het tot zegen. Maar in het bijzonder is Gods voorzienigheid werkzaam omtrent goede huwelijken. Zo doet de Heere sommigen een vrouw toekomen, dikwijls zelfs uit een verzelegen land, zoals Hij het in Zijn heilige raad heeft gedacht. Daarvan zien wij een voorbeeld in Izak, die zijn Rebecca door Eliëzer kreeg uit Mesopotamië. Om hiervan met stichting te kunnen spreken, wenden wij ons tot onze hemelse Vader en roepen om Zijn bijstand.

Och alleen wijze en heilige God, hoe wonderlijk leidt Gij Uw heiligen! Ook wij arme zondaars aanbidden het wonderlijke in Uw voorzienigheid waardoor Gij ons van onze jeugd af hebt verzorgd. Ja, tot op deze dag toe doet Gij ons de bewijzen van Uw goede voorzienigheid ondervinden, ook in het werk van onze eeuwige behoudenis. U hebt ons getrokken uit de duisternis van onze natuurstaat en gebracht tot het licht van uw kennis; en Gij had reeds toen goede gedachten over ons, eer wij konden denken. Gij hebt ons ondertrouwd in eeuwigheid. Och of wij het geestelijke huwelijksverbond heilig mochten beleven en onderhouden! Dat wij U getrouw mogen blijven tot in de dood, als Gij ons thuis zult halen en zult brengen in de zalige vreugde van de bruiloft des Lams in de hemel. Amen.

Onze tekst voor deze avond kunt u vinden in het voorgelezen hoofdstuk, Genesis 24 en daarvan de verzen 5 tot en met 8.

En die knecht zeide tot hem: Misschien zal die vrouw mij niet willen volgen in dit land; zal ik dan uw zoon moeten wederbrengen in het land, waar gij uitgetogen zijt? En Abraham zeide tot hem: Wacht u, dat gij mijn zoon niet weder daarheen brengt! De HEERE, de God des hemels, Die mij uit mijns vaders huis en uit het land mijner maagschap genomen heeft, en Die tot mij gesproken heeft, en Die mij gezworen heeft, zeggende: Aan uw zaad zal Ik dit land geven. Die Zelf zal Zijn Engel voor uw aangezicht zenden, dat gij voor mijn zoon van daar een vrouw neemt. Maar indien de vrouw u niet volgen wil, zo zult gij rein zijn van dezen mijn eed; alleenlijk breng mijn zoon daar niet weder heen.

Grote kinderen, grote zorgen, zegt het spreekwoord. Zolang de kinderen nog klein zijn, zijn de zorgen wel veel, hoe wij ze moeten bewaren voor de vele gevaren en hoe wij ze een behoorlijke opvoeding moeten geven. Maar het zijn *kleine* zorgen. Maar naarmate zij groter worden, worden ook de zorgen van de ouders al groter en groter. Hoe dikwijls wordt een goed opgevoed kind verleid en ontaard door kwaad gezelschap! Hoe dikwijls ziet men dat kinderen, als ze de roede zijn ontgroeid, de kop opsteken en hun ouders de smart vermenigvuldigen; ja hun grijze haren met droefheid ten grave doen dalen! Hoe licht wordt een Dina verliefd, die uitgaat om de dochteren des lands te bezien en verliest haar eer! Men heeft wel in Jakobs tent en in Davids huis kunnen zien, dat zulke *panden*

van liefde, knellende banden kunnen worden, die de ouders al hun genoeg benemen en het leven bang en bitter maken.

Abraham had ook zijn zorgen om Izaks wil, zoals we zien in onze tekst en zo als we in het vervolg u willen aantonen. De zo treurige geschiedenis van Izaks opoffering en Sara's dood verhaald zijnde, laat Mozes nu een blijde gebeurtenis volgen. Te weten, de huwelijksverbinding van Abrahams enige en liefhebbende zoon Izak met de deugdrijke Rebecca. De beschrijving hiervan vinden wij in het 24ste hoofdstuk.

Drie merkwaardige stukken komen erin voor.

1. ***Wat aan de vrijage en verloving is voorafgegaan.***
2. ***De verloving tot stand komende door Rebecca's toestemming.***
3. ***De overbrenging van de toekomstige bruid.***

Hetgeen Abraham noopte om met zoveel ernst te denken over het huwelijk van zijn zoon was ten eerste zijn klemmende ouderdom en ten tweede zijn bezittingen.

1. *Abraham was oud en wel bedaagd.* Hij merkte dat zijn leven naar het einde liep en was in grote zorg om zijn dierbare zoon, nog vóór zijn dood een goede vrouw te bezorgen. Hij was nu sedert drie jaar weduwnaar door het overlijden van zijn geliefde Sara. Door de tijd was de wonde van zijn droefheid enigszins geheeld. Hij wilde nu Sara's tent graag overgeven aan een bekwame huismoeder die tevens de geliefde wederhelpt zal zijn van zijn zoon.
2. *Daarbij had God hem in alles gezegend.* Hij was een man van groot aanzien en van veel goederen die met koningen en vorsten in een verbond stond. In het bijzonder wordt hier gezien op die zo grote zegenbelofte, die God hem had gedaan dat Hij hem door Izak het zaad grotelijks zal vermenigvuldigen, gelijk de sterren aan de hemel. Zou deze belofte vervuld worden, dan oordeelde hij zichzelf verplicht voor zijn zoon een vrouw te zoeken.

Daarop geeft Abraham opdracht aan Eliëzer om een vrouw te zoeken uit zijn eigen vaderland. Maar Eliëzer vroeg daarom aan Abraham: *Als die vrouw mij niet wil volgen, zal ik haar dan mogen beloven dat Izak tot haar zal overkomen maar Mesopothamië, het vaderland van Abraham?* Dit voorstel behaagde Abraham in geen geval. Daarom antwoordt hij ernstig: *"Wacht u dat gij mijn zoon niet weder daarheen brengt."* Op Gods aanspraak en bevel was Abraham vandaar uitgegaan en daarom kon hij niet toelaten dat zijn zoon weer daarheen zou trekken. God had hem het land Kanaän beloofd. Een zo voortreffelijke erfenis mocht hij niet lichtvaardig prijsgeven. God had hem uit de duisternis en afgoderij geroepen, zal hij dan nu zijn zoon in gevaar brengen daar weer verlokt en verleid te worden? En wat dan? Hij bemoedigt Eliëzer met het vertrouwen op Gods goede zorg en ontheft hem daarmee van zijn geopperde zwaarigheden. Tot verdere bemoediging van Eliëzer verzekert Abraham hem van Gods zegen en geleide op zijn reis. *"De God des hemels, Die mij uit mijns vaders huis genomen heeft, zal Zijn engel voor uw aangezicht zenden."* Waarin dan te gelijk ligt opgesloten een voorzegging en belofte dat de voorgenomen reis ten aanzien van het bedoelde huwelijk, een gelukkige uitslag zal hebben. Hij vertrouwde dat Die God, Die hem uit zijns vaders huis en vaderland genomen had zijn zoon ook van daar wel een vrouw zal toevoegen. Dat Die God, Die hem beloofd en gezworen had, dat Hij zijn zaad dit land zal geven, zijn zoon tot verwekking van zaad, een vrouw zal geven, om in het land Kanaän te kunnen blijven wonen. Op die algenoegzame God vertrouwde hij dat Die Zijn engel voor zijn

aangezicht zal zenden, Eliëzers weg voorspoedig zal maken, zijn voornemen zal zegenen en hem met een gewenste echtgenoot voor zijn waardige zoon Izak zal doen wederkeren.

En om Eliëzers zwaarigheid ten enenmale te benemen voegt hij er aan toe: *"En indien de vrouw u niet wilt volgen, zo zult gij rein zijn van deze mijn eed."* *Bekommert u dan niet langer daarover. Gij hebt slechts uw best te doen; meer eis ik niet van u. Wil zij u niet volgen, dan acht ik u ontslagen van uw eedsverplichting. Alleen, dit zij nog eens bij herhaling gezegd, draagt zorg dat gij mijn zoon niet daarheen brengt.*

Hierop toont Eliëzer zich ook aanstonds gereed om zijn heer terwille te zijn. Want hij legt zijn hand onder Abrahams heupen en hij zwoer hem over deze zaak. Namelijk dat hij Izak nooit brengen zal naar Mesopotamië, maar dat hij alles wat in zijn vermogen ligt in het werk zal stellen om voor Izak een vrouw te zoeken en mee te brengen, van Abrahams eigen familie. Daarna bracht Eliëzer alles in gereedheid wat hij voor de reis nodig had.

1. *Hierin ligt een geestelijke betekenis voor de kerk van het Nieuwe Testament.* Eliëzer wordt voorgesteld als een type van de Kerkhervormers, die als trouwe dienaars van Christus hun pogingen hebben in het werk gesteld, om Christus' bruid - dat kleine hoopje, wat in het Pausdom verborgen zat - van daar uit te voeren. Het eedzweren doet ons denken aan de eenvoudige verplichting van die Godsmannen om aan Christus geen Kanaänietische vrouw toe te voegen, - ik bedoel: zulken die nog besmet waren met de onreinheid van de Roomse afgoderij, - maar zij moesten een reine bruid zoeken voor de Zoon van hun God. Zulkéén, die van Zijn geestelijke maagschap was, te weten de *Evangelische kerk* der protestanten. De zwaarigheid door Eliëzer geopperd zou dan kunnen aanduiden dat het in het begin van de Reformatie niet gemakkelijk is toegegaan en dat zij vele moeilijkheden hebben moeten doorworstelen.
2. *Verder leren wij hier ook uit dat het de plicht van de ouders is hun kinderen goed te verzorgen.* De ouders, die meerdere jaren en meer door ondervinding geleerd hebben dan de kinderen, weten doorgaans beter waarop men bij het aangaan van een huwelijk moet letten. Zelfs heel wat beter dan hun kinderen, die dikwijls door een blinde liefdedrift vervoerd worden, om al hun welvaart ten aanzien van het tijdelijke en dikwijls ook van het geestelijke, in gevaar te brengen. Wat kan een rechtschapen ouder tot groter blijdschap strekken, dan wanneer ze hun kinderen naar wens getrouwd zien? Sara mocht dat genoegen niet genieten, want ~~z~~ was reeds gestorven. Maar Abraham was zo gelukkig; en dat was hem tot een vreugde in zijn ouderdom. Hoe zorgen, tobben en vermoeien de ouders zich eer dat zij hun kinderen grootgemaakt hebben? En dan is het om zo te spreken een kroon voor hun tere liefdezorg, als ze hun kinderen mogen gesteld zien in een goed huwelijk, waarin ze hun dagen gerust, vergenoegd en met eer zullen kunnen doorbrengen. Zien zij hun kinderen naar wens getrouwd en verzorgd, het is niet anders dan of hun een zware steen van het hart gewenteld wordt.
3. *Ten derde leren wij hieruit, dat men het huwelijk moet beginnen met God en met gebeden.* Zo deed Abraham. Hij zocht een vrouw voor zijn zoon, maar éérst bij God in de hemel, en toen onder zijn familie op aarde. Zo deed ook Eliëzer. Hij riep God aan bij de waterput. Zo deed ook Izak, steeds wachtende naar de uitslag van het gezochte huwelijk, ging hij tegen de avond uit in het veld om te bidden. Hierin mogen wij zien waar het dikwijls vandaan komt, als echtgenoten met elkaar slecht

kunnen huishouden en door dagelijkse twist en onenigheid elkaar het leven bitter maken. Het komt dikwijls daarvandaan, dat het huwelijk niet begonnen wordt met God, maar dat men te werk gaat naar blinde liefde of naar gierigheid en eigenbelang, meer ziende op geld en goed dan op Godsvrucht en deugd.

4. *Wij zien hierin dat men bij het aangaan van een huwelijk allermeeft daar op mag zien, dat men een goede echtgenoot mag vinden, die de zuivere waarheid is toegedaan.* Het gebeurt wel eens dat een Jacob zijn Rachel bekeert en de ongelovige echtgenoten ingewonnen worden door de voorbeeldige wandel van mannen of vrouwen. Maar het gebeurt ook wel eens, dat een Salomo wordt verleid door zijn vreemde vrouwen en begint te hinken op twee gedachten. O, hoe goed en lieflijk is zo een huwelijk waarin man en vrouw als met één hart en één ziel hun gebeden naar de hemel zenden, en in enigheid des geloofs de levendige God dienen! Als zij beide gaan tot hetzelfde Godshuis, beide aanzitten aan dezelfde Verbondstafels en beide hun kinderen onderwijzen en opvoeden in dezelfde leerstukken van de waarheid.
5. *Dit leert ons ook dat de heilige engelen bezig zijn ten goede van Godvrezende echtgenoten.* Immers zei Abraham tot zijn knecht: "De HEERE zal Zijn engel voor uw aangezicht zenden dat gij mijn zoon een vrouw neemt." Gelijk de engelen, gediensdige geesten zijn die uitgezonden worden om dergenen wil die de zaligheid beërven, zo laten ze zich ook erg graag uitzenden om Godvrezende echtgenoten te begeleiden en te behoeden op al hun wegen. Ja, ook eindelijk wanneer de dood de knoop van het huwelijk losmaakt, om hun zielen te dragen in de schoot van Abraham.

O God, Gij Zelf zijt de Insteller van het huwelijk. U hebt Adam zijn Eva toegevoegd. U wilde ook dat de kuise liefdeband onverbroken blijft, totdat het U behagen zal die twee verenigde en in liefde samenwonende harten van elkaar te scheiden door de dood. Schenk Uw hemelse zegen aan alle Godvrezende echtgenoten, die hun huwelijk met God en met eer, met het gebed en met een godvruchtig oogmerk begonnen hebben. Laten zulke echtgenoten die U vrezen - gelijk Uw voorzienigheid ze hier in de tijd heeft samengevoegd - ook niet gescheiden worden in de zalige eeuwigheid. En daar Gij o Heere Jezus, de geestelijke Bruidegom van Uw kerk zijt, zo doe ook Uw knechten, getrouwe Eliëzers zijn om voor U een bruid toe te bereiden als een reine maagd. Amen.

2. De verloving tot stand komende door Rebecca's toestemming.

Eliëzer zit bij de waterput. Daar ontmoet hij Rebecca. Nadat hij met haar gesproken heeft, schenkt hij haar een gouden voorhoofdsiersel en gouden armingen en vraagt naar haar familie. Uit de onderhandeling van Eliëzer kunnen wij schone zaken leren.

1. *Dat als zich de gelegenheid voordoet om iets goeds te verrichten men die gelegenheid niet moet verzuimen.* Eliëzer nam de gelegenheid waar bij de waterput. Zo moeten ook Gods knechten als geestelijke Eliëzers doen. Bij al hun voorkomende gelegenheden moeten zij gebruik maken om zielen te winnen en die voor de Man, welke is Christus, toe te bereiden als een reine bruid. Evenals Eliëzer de deugden en goede hoedanigheden van Rebecca op de proef zette, zo moeten ook leraars en toehoorders beproeven van hoedanige geest dat zij zijn. En hoe zij hun geloof het best zullen betonen uit hun werken. Evenals Rebecca het water aan Eliëzer

toediende, en daarvoor ruim en rijkelijk werd beloond, zo heeft ook Christus beloofd dat hij een dronk koud water aan de Zijnen gegeven, rijkelijk uit genade zal belonen.

2. *Dat het gebed het beste middel is om zijn voorgenomen de zaken wèl te doen gelukken.* Abraham bad, Izak bad op het veld, Eliëzer bad bij de waterput. Zo veel gebeden bleven bij God ook niet onverhoord. Hetgeen zonder het gebed begonnen wordt kan niet gelukken. Of gelukt het, het is maar een schijn, voor een tijd en het gedijt niet, er ligt geen zegen in. Indien men door een dagelijks gebed de zaken niet voortzet, vermoeit men zich doorgaans tevergeefs. Wat men dan ook mag verzinnen of beginnen, het moet in de gebeden met God begonnen worden. Dan eerst zullen wij kunnen verwachten dat God onze arbeid zal kronen met Zijn zegen.
3. *Die in goed huwelijk wenst aan te gaan, moet zich met God beraden.* Maar vraagt u ons geliefden, of het bij een voorgenomen huwelijk of andere zaken van belang, geoorloofd is op voortekens acht te geven, het lot te werpen, of op een andere soortgelijke wijze Gods verborgene raad te willen doorgronden? Zullen wij u het volgende antwoorden.

Bedoelt men hiermee deze en gene bijgelovigheid waarop de mensen in de zaak van het huwelijk gewoon zijn acht te geven, of sterrenwichelarij door uit de stand van de planeten ten tijde van iemands geboorteuur het een en ander te raden en te voorspellen? Nu, dat is zeker zondig.

Zou u verder willen vragen: *of het ook bij een voorgenomen huwelijk geoorloofd is dat men tevoren de Bijbel open laat vallen en dat men dan het bij toeval opengevallen blad beschouwd als een Goddelijk antwoord aangaande de gelukkige of ongelukkige uitslag van ons voornemen?* Wij hebben onlangs gehoord van een doorluchtig persoon, die de uitslag van een voorgesteld huwelijk op zo een wijze poogde te ontdekken. Die bij het opengevallen van het 49^e hoofdstuk van Jesaja, dat gelezen hebbende zich grotelijks verblijdde en zich van dat huwelijk wat goeds en groots beloofde.

Nog een voorbeeld. Men vertelt van een ander Godvrezend leraar, dat hij bij het krijgen van een beroep ook op zo'n wijze God poogde te raadplegen of hij het beroep al of niet behoorde aan te nemen.

Ons gevoelen over deze zaak is, dat zulke zelf uitgedachte voortekenen in het geheel geen grond hebben. Niet dat ik wil zeggen dat het ongeoorloofd is in zaken van groot belang zich met God te beraden, Hem om bestuur in het gebed te vragen, vlijtig en vurig Hem aan te roepen, Zijn Woord ter hand te nemen, en onze aandacht te bepalen tot zulke teksten, waarin men zijn meeste troost weet te vinden. Ja, zelfs met een welberaden gemoed zulke teksten op te zoeken, waarin over die zaken gesproken wordt. Maar dat men de Bijbel zo maar open laat vallen en dat men God wil binden door die openvallende teksten ons een antwoord te geven, dat is zeker iets wat wij niet goed kunnen keuren. Op die wijze verzoekt men de Heere zijn God en men schrijft Hem voor op hoedanige wijze wij zelf willen dat Hij ons bekend maakt wat wij moeten doen of laten. En wat zou men doen? Indien alle omstandigheden van een zaak ons duidelijk genoeg waren, tenminste meer dan waarschijnlijk een goede uitslag voorspelden, en men vond op zo een toevallig opengeslagen Bijbelblad eens het een of ander dat ons het tegendeel scheen te voorspellen? Zou men dan ook daarom, een goed overwogen en naar alle omstandigheden veel goeds belovend

voornemen laten varen? Bovendien vinden wij in Gods Woord noch voorbeeld noch bevel om de uitslag van toekomstige zaken op die wijze te moeten, of te mogen nasporen. Tevergeefs beroepen men zich op het doen van Eliëzer, Gideon en de apostelen die het lot wierpen. Dat waren gans andere zaken in geheel andere omstandigheden.

4. Vierde lering. *Wij moeten zien op iemands goede hoedanigheden in het kiezen van een echtgenoot.* Rebecca was godvrezend, want zo haast het haar overtuigend voorkwam dat dit een werk van de Heere was, bewilligde zij ook in het huwelijk met Izak. Zij was kuis en liet zich niet verlokken door anderen.
5. Vijfde lering. *Zoals Eliëzer deed, moeten de leraars ook doen tot het geestelijk huwelijk.* Dat de vrijheid van het werk der Hervorming voortgezet mag worden in de landen. Dat de kerk mag worden uitgebreid. Dat deze geestelijke Eliëzers ook God behoren te danken en dat zij de geestelijke Rebecca's uit het huis van Laban ook kostbare kleinodiën moeten geven. Namelijk *de gezuiverde geloofsleer*, welke de waarde van het fijnste goud overtreft. Ook de *mantel der gerechtigheid*, namelijk de naar Gods Woord beproefde leer der *rechtvaardigmaking des armen zondaars voor God*. Onder deze geschenken was ook de bittere mirre van verdrukking, die wel bitter is voor vlees en bloed, maar evenwel naderhand van zich een aangename reuk des levens geeft.
6. Zesde lering. *Dat Gods voorzienigheid op een bijzondere wijze werkzaam is in de zaak van het huwelijk.* Het was in Gods raad bepaald, dat Rebecca de vrouw van Izak en dus ook een voormoeder van de Messias worden zou. Daartoe gaf de Heere in het hart van Abraham om door Eliëzer, voor zijn zoon een vrouw te zoeken, die van zijn familie was. Daartoe gaf Hij in het hart van Eliëzer om zich te legeren bij de fontein, die voor de stad Haran was, om daar af te wachten wat de Heere verder doen zou. Daartoe bestuurde Hij de gang van Rebecca zó, dat zij, hoewel geheel onkundig van de gevolgen, Eliëzer aan die plaats en op die wijze ontmoeten moest. Daartoe neigde Hij verder het hart zowel van Rebecca als van haar nabestaanden, om in het voorgestelde huwelijk toe te stemmen. Zo ziet men nog dagelijks dat God langs zeldzame en onvoorziene wegen personen doet verenigd worden, die ver van elkaar geboren waren. God voedt op, onderhoudt en bewaard voor een iegelijk bruidegom zijn bruid. En als de tijd daar is beschikt Zijn voorzienigheid de gelegenheid, zodat degenen die naar Zijn besluit door het huwelijk zullen moeten verenigd worden, elkaar ontmoeten.
7. Zevende lering. *Hier zien wij ook wat de plicht is van getrouwe dienaars.* *Godsvrucht* was de eerste hoofddeugd van Eliëzer. Hij begon zijn werk met het gebed, hij pleegde met God raad en hij gaf God de eer van de gelukkige uitslag. *Dankbare milddadigheid* was zijn tweede hoofddeugd. Slechts één teugje water beloonde hij zeer rijkelijk. *Bescheidenheid* was zijn derde hoofddeugd. Zonder nadere uitnodiging wilde hij ten huize van Laban niet ingaan. Zijn vierde deugd was *zijn ijver* in het uitvoeren van zijn opdracht. Hij wilde niet eten voordat hij daar opening van zaken gegeven had. Was nu Eliëzer zelfs in een zaak van tijdelijk belang zó bezorgd en onvermoeid om zijn werk te volbrengen, hoeveel te meer moeten Gods knechten dan niet al hun krachten ertoe inspannen om de Heiland Jezus een geestelijke bruid toe te brengen? Hoe moesten zij daartoe niet aanhouden bij

God met ijverig en vurig bidden? Hoe dankbaar moesten zij ook zijn, wanneer zij de goedwilligheid van hun toehoorders gewaar worden! Moeten zij al dikwijls met Petrus zeggen: *goud en zilver heb ik niet*, zij hebben evenwel de gouden kleinodiën van de *waarheid*, waarmee zij de bruid van Christus kunnen versieren. Het gebed, hetwelk alle aardse schatten overtreft, kunnen zij voor haar ten goede naar de hemel zenden. Schieten zij tekort, zijn ze niet in staat hun dankbaarheid metterdaad te kunnen betonen, hun grote Meester Jezus ontbreekt het evenwel aan geen goederen om slechts één dronk water, wat aan Zijn knechten gegeven wordt, overvloedig te kunnen vergelden.

8. Achtste lering. Hoeveel er aan gelegen is dat men hetgeen men heeft, met God en met eer heeft. Abraham was een man van grote middelen maar hij had het niet gekregen met onrecht, bedrog of andere door God verboden middelen. Eliëzer kon zeggen: *dat God zijn heer had gezegend zodat hij groot geworden was*. O wat een gezegende rijkdom is het, die men met eer en in Gods gunst heeft verkregen! Maar met onrechtvaardig verkregen goederen gaat het zo, gelijk het spreekwoord zegt: *zó gewonnen, zó verteerd*. Ze komen zelden aan de derde erfgenaam. Integendeel, de erfenis der rechtvaardigen gaat over op kinderen en kleinkinderen.

Daarna vragen Rebecca's huisgenoten: *zult gij met deze man trekken?* Haar antwoord was: *ik zal trekken*. Zij zag de hand van Gods voorzienigheid in dit alles op een bijzondere wijze werkzaam, daarom wilde ze er zich niet tegen kanten. Zij had gehoord van de gezegende welstand van haar toekomstige bruidegom, toen was zij begerig om hoe eerder hoe liever bij hem te zijn. Terstond wordt dan alles voor de reis gereed gemaakt. Maar opdat Rebecca tenminste iemand van haar familie bij zich mocht hebben, zo deed men haar vergezellen door haar voedster. Zij gaven haar uit haars moeders huis een oudere vrouw mee om haar op te passen en gezelschap te houden en opdat zij zich daar ook mee kon troosten vanwege haar vertrek uit haar vaderland en van haar familie. Deze voedster maakte zich met Rebecca reisvaardig om met Eliëzer en zijn mannen te kunnen vertrekken.

Laten we nu ook luisteren naar de voortreffelijke zegenwens waarmee Laban en Bethuël haar vaarwel zeiden: *"O onze zuster, wordt gij tot duizenden miljoenen!"* Ze wilden daarmee zeggen: *zouden wij u, onze enige en zo geliefde zuster ongezegend van ons laten vertrekken? Dat zij verre!* Heeft de Goddelijke voorzienigheid het zo beschikt dat u zult worden overgebracht naar een vreemd land? Nu dan, *wordt gij tot duizenden miljoenen, en uw zaad bezitte de poort zijner haters!* Zo wenste Laban, als oudste broeder in de naam van haar moeder en Bethuël haar andere broeder en van geheel haar familie, haar toe: ten eerste *vuchtbaarheid in haar huwelijk* en ten tweede *zegen over haar vijanden*.

Tot veel duizenden te worden, wil zeggen, veel kinderen voort te brengen die zich bij gevolg van tijd al verder en verder uitbreiden tot vele duizenden. Evenals een boom zijn takken uitschiet en die weer andere takken uitschieten en die weer veel dunne twijgjes voortbrengen die zich wijd en zijd uitbreiden. Zo wensen ze dat haar huwelijk mocht gezegend worden in het voortbrengen van veel kinderen, kindskinderen en verdere nakomelingen.

De tweede wens was, *dat haar zaad mocht bezitten de poort zijner vijanden*. Dat is, *dat het zaad hun steden veroveren zal, in bezit nemen en over haar inwoners regeren en de wet voorschrijven mocht*. Zo wensen zij, niet door ingeving van de Geest der profetie,

maar naar hetgeen zij van Eliëzer gehoord hadden, hoe God zijn heer gezegend heeft en wat God hem beloofd had. Namelijk: *dat Hij zijn zaad zal doen worden gelijk de sterren aan de hemel in menigte*. Daarom zeggen zij: *wordt tot duizenden miljoenen*. En ook dat de Heere hem Kanaän zal geven tot een erfelijke bezitting. Daarom voegen zij erbij: *uw zaad bezitte de poort zijner vijanden*. Het een en het ander is ook vervuld geworden. Want de nakomelingen van Izak en Rebecca hebben zich door Jakobs zonen in Egypte uitgebreid tot een zeer groot en machtig volk. En vervolgens onder de aanvoering van Jozua hebben ze het Beloofde Land in bezit genomen.

3. De overbrenging van de bruid.

Laten wij nu met onze gedachten het vertrekkend gezelschap begeleiden op hun reis. Ik gewaag niet van de bittere tranen die de moeder stortte bij het heengaan van haar enige dochter, noch van het beweeglijk afscheid van haar broederen, noch van haar weemoedigheid en droefheid dat ze haar vaderland en familie voor altijd moest verlaten om over te gaan naar een vreemd en ver gelegen land, waar zijn niemand kende. Zelfs degenen niet aan wie zij tot een vrouw worden zou. Ook gewaag ik niet van de plechtige uittocht waarmede bruid met haar voedster en de jonge dochters die tot haar gevolg behoorden, door Eliëzer en de mannen die met hem waren uit haar land geleid werd.

Wij bepalen ons maar alleen tot Izak. Want van Izak staat geschreven: *hij ging dagelijks uit in het veld om te bidden bij de fontein Lachai Roi, dat is de fontein der levenden en zienden*. Waar zijn vader geboomte had geplant en die plaats tot een gewoonlijke plaats des gebeds had afgezonderd. Vandaar nu kwam Izak terug in het veld, wat niet ver van Berseba lag, waar hij toen met zijn vader woonde. Daar had hij zijn hart voor God uitgestort in het gebed, dat Eliëzers reis toch mocht gezegend worden en dat door zijn dienst hem een bruid mocht toegebracht worden, waarmee hij zijn dagen in stille rust en Godzaligheid zou kunnen slijten. Zo had dan Izak ook op deze dag, tegen het vallen van de avond zijn godsdienstig werk verricht. Willende naar huis teruggaan, *hief hij zijn ogen op en zie, de kemelen kwamen*. Hij dacht terstond, alsof zijn hart het hem zei: *dat is Eliëzer met mijn bruid*. Daarom liep hij het naderend reisgezelschap vrolijk tegemoet om zijn bruid te ontvangen.

Rebecca ziende dat een man het gezelschap tegemoet naderde, vroeg aan Eliëzer: *wie is dat?* Waarop Eliëzer, die hun terstond herkende, haar te verstaan gaf dat het zijn heer Izak was, haar bruidegom, wiens vrouw zij binnenkort worden zal. Dit had zij nauwelijks gehoord, of zij viel van haar kemel af. Dat wil zeggen dat zij daar zo haastig afklom alsof het scheen dat zij er afgevallen was. Zijn nam haar sluier en bedekte zich, tot een teken van haar eerbare schaamte en ook van haar ootmoed. Het was zo gebruikelijk dat de bruid haar aangezicht bedekte, wanneer zij gebracht werd tot de bruidegom. Izak ontving haar allervriendelijkst. En nadat Eliëzer hem verslag had gedaan van zijn wedervaren en gedrag, bracht hij zijn bruid in de tent, die zijn moeder Sara, toen zij nog leefde bewoond had. Daar werd het huwelijk voltrokken. Daar werd ze hem tot een vrouw. En hij had haar lief. En zo werd Izak getroost naar zijn moeders dood. Als een rechtschapen zoon had hij het overlijden van zijn geliefde moeder zeer ter harte genomen. Drie jaar lang had hij haar koud gebeente betreurd. Maar nu liet hij de droefheid wijken, nu hij zich verenigd zag met een zo aangename echtgenote. Die hem door haar vriendelijke omgang de verdrietelijkheden van dit leven kon verzachten en verzoeten.

Toepassing

Laten wij nu nog letten op de geestelijke betekenis van deze historie.

1. *Het vertrek van Rebecca uit haar vaderland wijst aan de uitgang van de Kerk uit het Pausdom.*
  - ?? De zich zo vroeg opmakende Eliëzer doet ons denken aan de wakkerheid en waakzaamheid van de Kerkhervormers, die op het uitgaan steeds sterk aandrongen.
  - ?? Het verzoek van Laban om nog tien dagen bij hem te willen blijven, kan ons te binnen brengen de ingeworpen beletsels door het zo bekende boek *Interim*, hetwelk men aan de Protestantse vorsten opdrong, totdat de vrede zou gesloten zijn.
  - ?? Evenals Rebecca gewillig was Eliëzer te volgen, zo was ook de Evangeliekerk vaardig uit te gaan.
  - ?? De voedster van Rebecca strekt ons tot een toonbeeld van zulke vorsten en vorstinnen, die voor de kerk geweest zijn *tot voedsterheren en zoogvrouwen*. De uitgesproken zegenwensen wijzen ons aan hoe God de uitgang van de kerk ná het sluiten van het *Passaus vredesverdrag* heeft voorspoedig gemaakt. Want sedert die tijd is de kerk in veel plaatsen uitgebreid tot vele duizenden. En tot op de huidige dag bezit zij de poorten van haar vijanden.
  - ?? Dat Izak zijn bruid zo vriendelijk aannam en ontving, wijst aan het welbehagen hetwelk de Heere Jezus heeft aan de schoonheid van Zijn bruid. En daar die voorheen in het Pausdom, als in een donkere treurvertrek gezeten had, voerde Hij ze toen in Sara's tent. Dat is, Hij opende voor hen de schriften waarin de Evangeliekerk ook haar grootste lust en vreugde zoekt en vindt.
2. *Wanneer wij zaken van belang hebben te verrichten moeten wij ons er vooraf ook op voorbereiden.* Eliëzer was steeds bedachtzaam op zijn terugreis, daarom hield hij zich matig bij het vriendenmaal, om zich de andere dag vroeg te kunnen opmaken. Hierin beschaamd hij werkelijk veel christenen die de laatste dag van de week doorbrengen in zoveel eten en drinken, zodat hun het hoofd zwaar wordt en zij in slaap vallen wanneer ze de andere dag slechts één uurtje in Gods huis zullen besteden tot Zijn eer.
3. *Dat men genoten weldaden dankbaar behoort te lerkennen.* Eliëzer wilde door zijn al te lang gerekt verblijf Laban en zijn huis niet tot een last worden. Hij wilde hem op geen onnodige kosten jagen, daar hij zoveel kamelen en mannen bij zich had. Hij had nu verkregen hetgeen hij gezocht en verzocht had, daarom bad hij dat men hem nu wilde laten trekken. Hij wilde zich niet heimelijk wegmaken, maar met beleefdheid, dankzegging en zegenwens afscheid nemen.
4. *Hoe zwaar valt het vlees en bloed, een gedane belofte na te komen!* Laban en Bethuël hadden hem en Rebecca beloofd, zeggende: *neem ze en trek heen*. Maar de andere dag scheen het dat hun berouwde. Tenminste zij zochten haar vertrek nog tien dagen te verschuiven. Zo gaat het al dikwijls met de bekering bij de mensen, zij stellen het graag uit, van de ene dag tot de andere dag.
5. *Zie hier ook de plicht is van een getrouw dienaar.* Hij moet niet alleen vaardig zijn in het werk, wat hem is opgelegd, maar als het goed is uitgevallen, zich beijveren om met het bericht daarvan te verblijden degenen die hem gezonden hebben. Opdat die niet langer tussen hoop en vrees geslingerd worden.

6. *Dat ouders moeten trachten hun kinderen wanneer die van hen gescheiden worden enige vertroosting mee te geven.* Rebecca's moeder gaf haar haar voedster mee die haar gezoogd had en als haar eigen kind beminde. Zij gaf haar ook dienstmaagden mee, om haar op te passen. En hetgeen het voornaamste was, zij gaf haar ook haar zegen mee, *dat ze mocht worden tot duizenden miljoenen.* Zo ondersteunt de zegeningen van de ouders de huisgezinnen van hun kinderen.
7. *Dat het gebed en geestelijke overdenking het beste en meest gezegend werk is van de Godvrezenden.* Izak vond daar zijn vermaak in. Hij ging daartoe naar het veld om door aards gewoel zo weinig mogelijk gestoord worden. 's Avonds als het alles stil was verhief hij zijn hart tot God. De vrucht ervan mocht hij ook aanstonds vinden. Nauwelijks had hij zijn gebed geëindigd of God verhoorde het en deed hem ontmoette hetgeen hij zocht.
8. *Dat verloofden niet alleen kuis, maar ook voorzichtig moeten leven.* Izak bracht zijn bruid niet in zijn eigen tent, maar in die van zijn moeder. Daar werd het echtelijk bed gehouden en het huwelijk plechtig voltrokken. Teneinde alles op een eerbare wijze geschiedde en het huwelijk heilig mocht gehouden worden onder allen.
9. *Dat God ná treurdagen weer blijde dagen laat volgen.* Izak werd getroost over zijn moeder. Laat God een mens droefheid overkomen, Hij doet die ter Zijner tijd afgewisseld worden door blijdschap. Liet God de droefheid des avonds bij David inkeren, des morgens evenwel was er weer gejuich. De hemel is niet altijd bedekt met wolken, noch de zee met onstuimige golven. Zo laat God ook hier op aarde droefheid en vreugde elkaar opvolgen, totdat Hij ons zal overbrengen in de volkomen hemelvreugde.

Deze zo onwaardeerbare vreugde schenke God ons en allen die de verschijning van de Heere Jezus lief hebben. Amen.

Gebed

O, HEERE, Gij zijt een getrouw VERBONDSGOD voor allen die Uw aangezicht zoeken. Uit de zo gezegende uitslag van Eliëzers verrichtingen hebben wij mogen vernemen hoe goed en vriendelijk U zijt voor allen die geheel hun vertrouwen op U zetten. Maak ons, o God, toch zo getrouw in uw dienst als Eliëzer was in de dienst van zijn heer, die slechts een mens was. Maak ons zo vroom als Izak was die dagelijks aanhield in het gebed en zich afzonderde van het aards gewoel, opdat hij in zijn eenzaamheid U te ijveriger mocht dienen en in heilige overdenkingen zijn tijd met te groter aandacht en een te heiliger vergenoeging doorbrengen mocht. Geef ons zo gewillig en aan onszelf verloochend te zijn als Rebecca was in het verlaten van haar 's vaders huis en maagschap, opdat in heel de wereld niets zij dat ons weerhouden kan onze gemeenschap, door het geloof met U, de Bruidegom van onze ziel te bevorderen. Totdat Gij ons eens zult inbrengen in Uw eeuwige tabernakelen. Dit alles bidden wij van U, o Vader, Die in de hemelen zijt. Uw naam worde geheiligd. Uw koninkrijk kome. Uw wil geschiede gelijk in de hemel alzo ook op de aarde. Om Jezus wil. Amen.

Deze preek is samengesteld uit 3 korte preken met aparte voorwoorden en gebeden. Overgenomen uit: *Het leven der Patriarchen, of verklaring van Mozes'boek*, door Coenraad Mel. Amsterdam 1803.